

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΕΜΠΤΗ 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 2006

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Διδαγμένο κείμενο

Αριστοτέλους Πολιτικά Θ' 2.1-4

ὅτι μὲν οὖν νομοθετητέον περὶ παιδείας καὶ ταύτην κοινὴν ποιητέον, φανερόν. τίς δ' ἔσται ἡ παιδεία καὶ πῶς χρὴ παιδεύεσθαι, δεῖ μὴ λανθάνειν. Νῦν γ.ο. μφισβητεῖται περὶ τῶν ὀργῶν. Ὅτι γὰρ ταῦτά πάντες ἀπολαμβάνουσι δεῖν μάθάνειν τοὺς νέους ὅτε πρὸς ὀρετὴν ὅτε πρὸς τὴν βίον τὴν ὀρίστον, ὁδὸν φανερὴν πότερον πρὸς τὴν διάνοιαν πρέπει μᾶλλον ἢ πρὸς τὴν ψυχῆς ὀθος· ὅκ τε τὴς ἀμποδὴν παιδείας ταραχῶδης ἢ σκέψις καὶ δῶλον ὁδὸν πότερον ὀσκεῖν δεῖ τὴν χρήσιμα πρὸς τὴν βίον ἢ τὴν τεῖνοντα πρὸς ὀρετὴν ἢ τὴν περιττὴν (πάντα γὰρ ἐλήφε τα.τα κριτάς τινας)· περί τε τὴν πρὸς ὀρετὴν ὁδὸν ὀστὶν ἀμολογούμενον (καὶ γὰρ τὴν ὀρετὴν ὁ τὴν ἀπὸ τὴν ἐπὸς πάντας τιμῶσιν, ὀστ' ἐπὸ λόγως διαφέρονται καὶ πρὸς τὴν ἀσκησὶν ἀπὸ τὴς). ὅτι μὲν οὖν τὴν ὀναγκαῖα δεῖ διδάσκεσθαι τὴν χρησίμων, ὁκ ὀδῆλον. ὅτι δὲ ὁκ πάντα, διῶρημένων τὴν τε ὀλευθερίων ὀργῶν καὶ τὴν ὀνελευθερίων φανερόν, καὶ ὅτι τὴν τοιούτων δεῖ μετέχειν ὀσα τὴν χρησίμων ποιήσει τὴν μετέχοντα μὴ βάνανσον. Βάνανσον δ' ὀργῶν εἶναι δεῖ τοῦτο νομίζειν καὶ τέχνην ταύτην καὶ μάθησιν, ὀσαι πρὸς τὴς χρήσεις καὶ τὴς πράξεις τὴς τὴς ὀρετῆς ὀρηστον ὀπεργάζονται τὴν ὀμα τὴν ὀλευθέρων ἢ τὴν διάνοιαν.

A. Ἀπὸ το κείμενο που σας δίνεται, να μεταφράσετε στο τετραδίο σας το απόσπασμα: «ὅτι μὲν οὖν νομοθετητέον ... ἀσκησὶν ἀπὸ τὴς».

Μονάδες 10

B. Να γράψετε στο τετραδίο σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

B1. «τίς δ' ἔσται ... ἀσκησὶν ἀπὸ τὴς»: Ποια ερωτήματα θέτει ο Αριστοτέλης ως προς τους στόχους της παιδείας, και πῶς ανταποκρίνεται σε αυτά η «ἀμποδὴν παιδεία» σύμφωνα με τα δεδομένα του κειμένου;

Μονάδες 10

B2. Ποια παιδεία θεωρείται κατά τον Αριστοτέλη ἀντάξια του ἐλευθέρου πολίτη, σύμφωνα με τα δεδομένα του κειμένου;

Μονάδες 10

B3. «ὅτι μὲν οὖν νομοθετητέον ... ἀσκησὶν ἀπὸ τὴς»: Με βάση το απόσπασμα του πρωτότυπου κειμένου και το μεταφρασμένο κείμενο που ακολουθεί να εξηγήσετε γιατί ο Αριστοτέλης θεωρεί επιτακτική την ἀνάγκη να ρυθμίσει ο νομοθέτης τα της παιδείας της πόλεως.

Αριστοτέλους Πολιτικά Α2, 16

[...] Ο άνθρωπος, από την άλλη, γεννιέται εφοδιασμένος από τη φύση με όπλα για να υπηρετήσει τη φρόνηση και την αρετή, που όμως μπορεί να τα χρησιμοποιήσει εξ ολοκλήρου και για αντίθετους σκοπούς. Γι' αυτό ο δίχως αρετή άνθρωπος είναι από όλα τα όντα το πιο ανόσιο και το πιο άγριο, το χειρότερο από όλα στις ερωτικές απολαύσεις και στις απολαύσεις του φαγητού. Η δικαιοσύνη είναι στοιχείο συστατικό της πόλης. είναι αυτό που συγκρατεί την τάξη στην πολιτική κοινωνία.

Μονάδες 10

B4. Ο Αριστοτέλης στο Λύκειο: Ποιες οι συνθήκες υπό τις οποίες εργάστηκε εκεί και ποιο το έργο που παρήγαγε την περίοδο αυτή;

Μονάδες 10

B5. Να γράψετε δυο ομόρριζες λέξεις της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας, απλές ή σύνθετες, για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

λανθάνειν, μανθάνειν, εἴληψε, διαφέρονται, νομίζειν.

Μονάδες 10

**Γ. Αδίδακτο κείμενο
Ξενοφώντος Συμπόσιον 2.10**

Καὶ ὁ ἀντισθένης, Πάρος οὖν, ἄφη, ὁ Σώκρατες, οὕτω γινώσκων ὅτι καὶ σὺ παιδεύεις Ξανθίππην, ἄλλῃ χρὴ γυναικὶ τὴν οὐσὴν, οὐ μὲν δὲ καὶ τὴν γεγεννημένων καὶ τὴν ἰσομένων, χαλεπωτάτῃ;

ὅτι, ἄφη, ὅρῃ καὶ τοὺς ἰππικοὺς βουλομένους γενέσθαι ὁ τοὺς εἰπειθεστάτους ἄλλῃ τοὺς θυμοειδεῖς ἰπποὺς κτωμένους. νομίζουσι γάρ, ὅτι τοὺς τοιούτους δύνωνται κατέχειν, ὅτι δὴ τοὺς γε ἄλλοις ἰπποὺς χρῆσθαι. καὶ γὰρ δὲ βουλόμενος ἄνθρωποις χρῆσθαι καὶ ἴμιλεν ταύτην κέκτημαι, εἰ εἰδὼς ὅτι εἰ ταύτην ἴποισω, ὅτι δὴ τοὺς γε ἄλλοις ἴπασιν ἄνθρωποις συνέσομαι.

ἰππικὸς = ἱκανὸς ἱππέας

Γ1. Να μεταφράσετε στο τατράδιό σας το κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2.α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ἄφη : το δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα.

γινώσκων : το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου στην ίδια φωνή.

ὅρῃ : το δεύτερο ενικό πρόσωπο παρατατικού στην ίδια φωνή.

νομίζουσι : το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή.

κατέχειν : το τρίτο ενικό πρόσωπο υποτακτικής αορίστου β' στην ίδια φωνή.

Μονάδες 5

Γ2.β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά απ' τους παρακάτω λήξεις του κειμένου :

σ : τη δοτική πληθυντικού αριθμού του ίδιου προσώπου.

Γυναίκα : την κλητική ενικού αριθμού.

Θυμοειδής : την ονομαστική ενικού αριθμού του ουδέτερου γένους.

Ππους : τη δοτική ενικού αριθμού.

Ππασιν : τη γενική ενικού αριθμού του θηλυκού γένους.

Μονάδες 5

Γ3.α. Να προσδιορίσετε τη συντακτική θέση των παρακάτω λέξεων: γυναίκή, τους, ο, κτωμένους, χρ, ε, Ππασιν.

Μονάδες 6

Γ3.β. «τι, φη, ρ ... συνέσομαι»: Να βρεθούν οι υποθετικοί λόγοι του αποσπάσματος και να αναγνωριστεί το είδος τους.

Μονάδες 4

POMBOON